

Mindretalsbetænkning

fra J. P. Stensballe til forfatningskommissionens betænkning.

Mindretallet har ikke kunnet tiltræde forslaget om indførelse af et eetkammer-system, idet forslaget efter mindretallets opfattelse ikke giver tilstrækkelig sikring for en kontinuerlig udvikling af lovgivningsarbejdet.

Mindretallets forslag er gengivet på side 81—82.

Mindretallet ønsker til begrundelse at fremføre, at det af kommissionen nu udarbejdede forslag til rent eetkammer ikke er egnet til at skabe en rolig og sund udvikling af demokratiet i vort land, idet der ikke deri findes tilstrækkelig sikring mod, at et ringe flertal ved en eneste behandling kan træffe forhastede beslutninger, som helt kan omforme lovgivningen om vort næringsliv, vore erhvervs- og skatteforhold, vore kirke- og skoleforhold eller af hvilken art, det end måtte være. Der findes reelt ikke andre sikringer herimod end den foreslåede adgang til folkeafstemning, og her må det erindres, at folkeafstemning i henhold til forslaget ikke kan bringes til anvendelse over for en hel kategori af lovforslag, heriblandt skattelove, bevillingslove m. v., og at folkeafstemning næppe vil blive anvendt, hvor lovgivningen kun vedrører en mindre del af befolkningen, da det i så tilfælde næsten aldrig vil kunne lykkes at få det tilstrækkelige antal vælgere frem til forkastelse af en lov. Muligheden for at få en lov forkastet vil efter mindretallets opfattelse kun foreligge, når loven angår hele befolkningen eller en større del af denne. Det må imidlertid erkendes, at en adgang til folkeafstemning kan bevirke, at ét knebent flertal betænker sig på at gennemføre meget gennemgribende love, hvis det må regne med, at et andet flertal senere vil ændre dem.

Mindretallet ønsker endvidere at fremhæve, at offentligheden, nemlig erhvervsorganisationer og arbejderorganisationer samt politiske organisationer, under den bestående tokammerordning har en særlig mulighed for at få kendskab til lovgivningsarbejdet ved lovforslagenes overgang fra det ene ting til det andet og derigennem mulighed for at øve kritik af foreslåede ændringer i lovforslagene under deres behandling på rigsdagen. Denne mulighed forsvinder under den foreslåede eetkammerordning, fordi den politiske afgørelse oftest vil blive truffet i udvalgene, hvis møder ikke er offentlige.

Finland, har såvidt mindretallet har erfaret, det eneste rene eetkammer, der findes i Vesteuropa, men her findes der betydelige sikringer. Der nedsættes således det såkaldte store udvalg på 45 medlemmer af rigsdagens samlede antal på 200. Efter en første behandling overgår lovforslagene til dette udvalg, hvis betænkning ledsager lovforslaget ved dets anden behandling i den samlede rigsdag. Godkender denne ikke det store udvalgs forslag i uforandret skikkelse, går sagen påny til det store udvalg. Der er dermed opnået en dobbeltbehandling, som svarer til den, der hidtil har fundet sted i de to ting hos os, og der bliver adgang for vælgere og organisationer til at foretage henvendelser til rigsdagen inden den endelige vedtagelse af en lov. Dernæst har $\frac{1}{3}$ af rigsdagens medlemmer ret til at forlange endelig vedtagelse af en lov udskudt til efter næste valg. Endelig kræves der kvalificeret flertal til vedtagelse af visse bestemmelser om skatter.